

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ-ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ

Μιχαήλ Ε. Νομικός

Γεώργιος Καραδέδος

Στυλιανή Γεωργιάδου

Μαρία Δούση

Ζωή Μπαλτζοπούλου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εποχή της ακμής της Κοζάνης ήταν το 18^ο και 19^ο αιώνα, όταν υπήρξε ένα δυναμικό εμπορο-βιοτεχνικό κέντρο στη Δυτική Μακεδονία. Σήμερα έχουν διασωθεί ελάχιστα στοιχεία από την αρχιτεκτονική κληρονομιά της που μαρτυρούν την ακμή εκείνης της περιόδου. Ανάμεσα σ' αυτά είναι και το κτίριο του Επισκοπείου.

Μετά την απόφαση του Οικουμενικού Πατριαρχείου να μεταφερθεί η έδρα της Επισκοπής από τα Σέρβια στην Κοζάνη το 1744 - 45 κτίζεται, επί Μητροπολίτη Μελετίου (1734 - 1752), το νέο Επισκοπείο.

Το κτίριο κατασκευάζεται σύμφωνα με τα τυπολογικά, μορφολογικά και κατασκευαστικά πρότυπα της αρχιτεκτονικής των αρχοντικών της Κοζάνης κατά την περίοδο αυτή. Πρόκειται για ένα διώροφο κτίσμα με τμήμα υπογείου στο δυτικό άκρο και μεταγενέστερη ισόγεια προσθήκη στη δυτική του πλευρά. Το διώροφο κύριο κτίσμα στεγάζεται με κεραμοσκεπή στέγη, ενώ η ισόγεια προσθήκη με πλάκα από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Οι προσθήκες και οι μετατροπές οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί σε διάφορες εποχές στο κτίριο, έχουν αλλοιώσει τα μορφολογικά του χαρακτηριστικά και την αντιληπτική του οργάνωση σε τέτοιο βαθμό, ώστε σήμερα δύσκολα αναγνωρίζει κανείς την αρχική του μορφή. Σημαντικές αλλαγές έχουν επίσης πραγματοποιηθεί και στην τυπολογική του οργάνωση.

Από την ανάλυση τεκμηριώθηκαν 4 οικοδομικές φάσεις οι οποίες αντιστοιχούν στις θητείες ισάριθμων επισκόπων. Από αυτές προκύπτει ότι κατά την τελευταία φάση συνέβησαν και οι περισσότερες καταστροφικές επεμβάσεις στη μορφολογία, την τυπολογική διάρθρωση και κυρίως στην κατασκευαστική δομή του.

Αντίθετα οι επεμβάσεις της β' & γ' φάσης, αν και τροποποίησαν σε σημαντικό βαθμό ορισμένα από τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του κτιρίου, διατήρησαν το χαρακτήρα του και τη βασική δομή του, καθώς πραγματοποιήθηκαν με υλικά και κατασκευαστικές μεθόδους συγγενείς προς αυτές της αρχικής φάσης.

Στη πρόταση αποκατάστασης κρίθηκε σκόπιμο να διατηρηθούν οι μεταγενέστερες φάσεις ως μέρος της ιστορίας του, εκτιμήθηκε όμως αναγκαίο να

αφαιρεθούν επεμβάσεις κυρίως της 4^{ης} οικοδομικής φάσης, οι οποίες θεωρήθηκε ότι προσβάλλουν και αλλοιώνουν το χαρακτήρα του κτιρίου.

Στόχος της παρούσας εργασίας, πέρα από την παρουσίαση ενός σημαντικού ιστορικού κτιρίου της Δυτικής Μακεδονίας, είναι να καταδείξει την ανάγκη της αναλυτικής προσέγγισης και αναγνώρισης της δομής και των αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών του κτιρίου, ώστε να προκύψουν επεμβάσεις αποκατάστασης συμβατές με το χαρακτήρα του.

Εικ.: Η νότια άποψη του κτιρίου κατά τη διάρκεια της έρευνας (2002).

Μιχαήλ Νομικός

αρχιτέκτων μηχανικός, αναπληρωτής καθηγητής ΑΠΘ

Γεώργιος Καραδέδος

αρχιτέκτων μηχανικός, αρχαιολόγος, αναπληρωτής καθηγητής ΑΠΘ

Στυλιανή Γεωργιάδου

αρχιτέκτων μηχανικός, Msc στη διατήρηση ιστορικών πόλεων και μνημείων

Δούση Μαρία

αρχιτέκτων μηχανικός, Msc στη διατήρηση ιστορικών πόλεων και μνημείων

Ζωή Μπαλτζοπούλου

αρχιτέκτων μηχανικός, Msc στη διατήρηση ιστορικών πόλεων και μνημείων